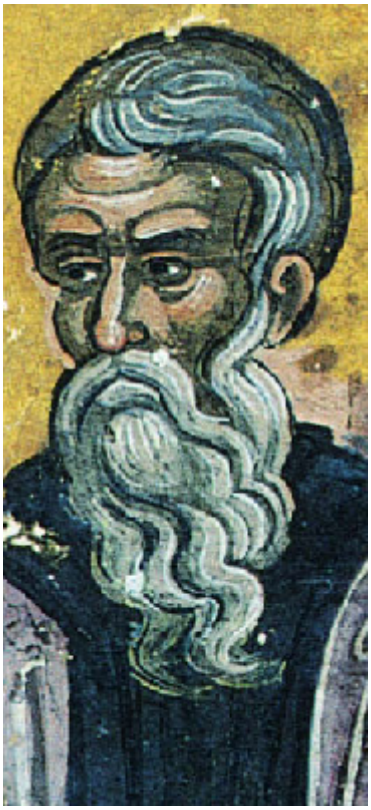
21.04.2014 г. / 20:30:08

Вяра

05.05 по еретическия, †22 април по православния календар - Свети преподобни Теодор Сикеот Анастасиополски

Житие на преподобния наш отец Теодор Сикеот, епископ Анастасиополски († 613 г.)

Свети преподобни Теодор Сикеот, епископ Анастасиополски. Фрагмент от стара стенопис. Света Гора-Атон

В Галатийската страна има селище, което се нарича Сикея, на 12 стадия от Анастасиопол, главния град на Анкирската област. В това селище се родил преподобният Теодор Сикеот,

от майка Мария и известен мъж, на име Козма, който тогава служел при цар Юстиниан Велики като бързоходец. През нощта, когато бил заченат свети Теодор, майка му Мария имала насън чудно видение: тя видяла как в утробата ѝ слязла голяма ярка звезда. Като се събудила, казала за това на майка си Елпидия и на сестра си Диспения, които живеели с нея, после отишла при един прозорлив старец, който се спасявал в отшелническо безмълвие, на 6 стадия от това селище, и му разказала своето странно видение. Старецът, като дал духовни наставления за богоугоден живот, казал:

- Заченатото у теб дете наистина ще бъде велик мъж, не само сред хората, но и пред Бога, а светлата звезда е знамение за царска слава, както обясняват това мъдрите тълкуватели на сънища; но за теб видяното не трябва да означава царска власт на земята, понеже звездата, която си видяла, предвещава славата и добродетелите, и Божията благодат, с които Бог ще надари твоето чедо. Защото Господ обикновено освещава Своите раби още в майчината им утроба, преди да се родят.

Така предрекъл на Мария прозорливият старец и като дал няколко съвета, отпуснал я с мир. Всичко това станало известно на Анастасиополския епископ Теодосий и той също разбрал по видението, че роден, младенецът ще бъде като светлина на света. Мария, като се върнала от стареца, последвала съвета му и заживяла богоугодно, в целомъдрие, заедно с майка си и сестра си. Когато дошло времето, Мария родила син и според християнския обичай той бил кръстен и наречен Теодор (което на гръцки означава “Божи дар”), със самото свое име означаващ, че отрокът ще бъде велик дар за света от Бога.

Когато навършил шест години, майка му пожелала да го запише отрано за военна служба и затова му приготвила скъпоценни одежди, златен пояс и други, нужни за тази

служба вещи, и искала да тръгне за Константинопол и там да го предаде в служба на царя; но в сънно видение се явил свети великомъченик Георги, като казал:

- Защо си намислила това за своето чедо? О, жено, не се труди напразно - Небесният Цар иска твоя син за Себе си.

Мария се събудила и започнала да плаче и казвала, че е близка смъртта на сина ѝ, като мислела, че той скоро ще умре; но момчето растяло на години и разум. На осем години майка му го дала да се учи и с помощта на Божията благодат той се учел по-добре от останалите деца и бил обичан от всички заради добронравието си. Силният ум на Теодор се проявявал дори в детските игри: той се въздържал от клетви, от хули и предпазвал другите деца от всичко това, като усмирявал споровете и караниците им.

В дома на тези жени живеел един старец Стефан, богобоязлив и благочестив, когото обичали и почитали като баща заради добродетелния му живот. Момчето Теодор, като виждало, че през светата четиридесетница той пости до вечерта и вкусва само малко парче хляб с вода, се възпламенил от любов към Бога и започнал да подражава на неговия пост, като също тъй се въздържал до вечерта. Когато по обяд се връщал от училище вкъщи, майка му го канела да яде с тях, но той отказвал, и за да не го принуждават, престанал да се връща вкъщи в обичайното време, а се стараел да се прибере едва вечерта. И веднага отивал със Стефан в църквата за обичайната служба; с него се причастявал с Пречистите Тайни на Тялото и Кръвта на нашия Бог Христос, връщал се късно вкъщи и се подкрепял само с късче хляб и вода. Майка му и всички домашни се опитвали да го убедят да хапне варена и друга храна, но той не се съгласявал на това. Тя молела учителя да го пуска от училище по време на обяда, та поне по този начин да го накара да хапне нещо, тъй като от

постоянния пост той бил станал много слаб телом. А пък Теодор, като го пускали от училище, не отивал вкъщи, а се качвал на близката планина, на върха на която имало храм в чест на великомъченика Георги, където светият мъченик му се явявал в образ на прекрасен юноша и го въвеждал в храма. Там младият Теодор се упражнявал в четене на книги и прекарвал цялото си обедно време; като излизал от църквата, сякаш от дома си, той пак се връщал в училище. На въпросите на майка си вечер, защо не си е дошъл на обяд, отговарял, че не бил научил един стих и затова го оставили. И майката пак отивала при учителя с молба да го пуска вкъщи, а учителят с клетва я уверявал, че пуска Теодор за обяд заедно с другите ученици. Веднъж тя го видяла, че не си отива вкъщи, а се качва на планината към църквата, и изпратила слугата да го доведе оттам със сила и с много заплахи го убеждавала да си идва за обяд, но той не я слушал и пазел обичайното въздържание.

Когато бил на десет години, в селището се появила опасна болест и мнозина умирали от нея; заразил се и блаженият отрок Теодор. Всички близки били в отчаяние, понеже той бил близо до смъртта: тогава го пренесли полужив в най-близката църква на свети Иоан Кръстител, където го положили пред олтара. В църквата, под кръста, имало изображение на лика на Спасителя, от Когото паднали две капки роса на болния отрок и го изцелили; той станал и си отишъл вкъщи здрав, прославяйки Бога. През нощите, когато той и домашните му спели, при него идвал свети великомъченик Георги и го будел, като му говорел:

- Ставай, Теодоре, зората възсия и настана време за утринна молитва, да идем в църквата на свети Георги.

Теодор бързо и с радост ставал веднага. Отначало свети Георги му се явявал в образа на Стефан, който живеел у тях, а

след това му се показал самият той, със своя образ, като всяка нощ го будел и го водел в своята църква. По пътя бесовете искали да сплашат детето, като му се явявали във вид на вълци и различни зверове и се спускали към него; но светият мъченик, който вървял пред Теодор и носел в ръцете си копие, прогонвал тези страшни привидения и го убеждавал да не се бои. Това се повтаряло всяка нощ и майка му и другите жени, като ставали от сън и не намирали момчето в постелята му, изпадали в недоумение; те разбрали, че ходи през нощта в църквата и се чудели как никой не го чува, когато става, макар че той вечер си лягал между тях. Майка му се страхувала за него да не го разкъсат зверовете, защото по това време се появил слух, че един вълк разкъсва не само добитъка, но и малки деца; затова тя му забранила със заплахи да ходи в църквата преди изгрев слънце, защото онова място било пустинно. Въпреки заплахите блаженото дете никак не слушало майка си и в обичайното нощно време, подбуждано за молитва от свети Георги, отивало в църквата, незабелязано от никого. Веднъж на разсъмване, като се пробудили, майката на Теодор и другите жени не го намерили в неговата постеля и силно разгневени забързали към църквата; там майката, като го хванала за косите, го измъкнала навън, влачейки го с бой към къщи и не го пуснала никъде, а през нощта го привързала здраво към постелята, та по никакъв начин да не може да излезе. През тази нощ свети великомъченик Георги се явил в сънно видение на майка му и на другите жени с меч, препасан на бедрото, с който им се заканил и заплашително казал:

- Главите ще ви отсека, ако още веднъж набиете момчето и му забранявате да идва при мене.

Като се събудили от сън със страх и ужас, жените разказали една на друга страшното явяване на мъченика и неговите заплахи, поразени най-много от това, че всички те видели един и същ сън, и веднага ръзвързали светия отрок, милвали го и

смирено го молели да не им се сърди, задето го били. Те го питали как така като излиза от къщи по тъмно не се страхува от зверовете. Той им отвърнал, че всяка нощ един светъл юноша го пробужда и го води в църквата, като го пази по пътя от страшните привидения. Тогава жените разбрали, че свети великомъченик Георги, когото те видели във видението си, му се явява и го пази. Оттогава нищо не забранявали на Теодор и го предали на Божия Промисъл с думите:

- Да бъде Божията воля.

Този свят отрок имал сестричка на име Влатта, родена от втория мъж на майка му, която поради уговорките на роднините си се омъжила млада втори път. Това момиченце много обичало брат си и често през деня отивало с него в църква, като се молело заедно с него и се стараело да подражава на неговия живот. Божият Дух действал у сестричката също както и у Теодор. Недалеко от дома им имало църква на свети мъченик Емилиан, който в Галатийската страна, в град Анкир през царуването на беззаконния Юлиан Отстъпник, след дълги мъчения бил разпънат на кръст. Блаженият Теодор веднъж влязъл в църквата на този мъченик и прекарал нощта в молитва. В полунощ той задрямал и имал такова видение: представило му се, че стои пред цар, който седи на престол в голяма слава, обкръжен от множество воини, а до него имало една пресветла жена, облечена в царска дреха, и той чул гласа на царя, който му казал:

- Подвизавай се, Теодоре, за да получиш съвършена награда в Небесното царство, а Аз и на земята ще те направя достоен за почест и ще те прославя пред хората.

Това видение му се случило на дванадесетгодишна възраст. Оттогва той се разгорял от още по-голямо желание и любов към Бога и започнал още по-усилено да се труди. Като се

затворил в една от стаите на дома си, той останал в нея от Богоявление до Вход Господен в Йерусалим, като се упражнявал в пост, молитва и четене на книги и беседвал единствено с Бога. През първата и средната седмица на Великия пост не разговарял с никого и се намирал в дълбоко мълчание, като вглъбявал целия си ум в мисълта за Бога. Така завършили светите дни на Великия пост и настъпил празникът на Христовото Възкресение; дяволът, като не можел да търпи повече да гледа такъв добродетелен юноша, търсел как да го погуби и измислил такава хитрост: през един от дните, като се превърнал в момчето Геронтий, което учело заедно с Теодор в училището, отишъл при него, повикал го да отидат да се разходят и го завел на високия хълм, наречен “Тзидрама”, а самият той се качил на голям камък и започнал да го изкушава също както Христос бил изкушаван от дявола в пустинята, и му казвал:

- Ако искаш, Теодоре, да покажеш смелостта си, скочи оттук долу.

Теодор отвърнал:

- Страхувам се, защото е много високо.

Дяволът му казал:

- Ти беше най-мъжественият от всички ни в училище, а сега и от това ли се страхуваш? Ето, мене не ме е страх и веднага ще скоча долу.

Теодор му отвърнал:

- Не прави това, ще паднеш и ще се пребиеш.

Дяволът продължил да го уговаря, че няма да се случи нищо лошо; тогава Теодор му казал:

- Ако скочиш пръв и те видя невредим, също ще се хвърля.

Дяволът се хвърлил от голяма височина в ниското и като се изправил, го повикал при себе си. Теодор се ужасил, като го видял цял, и си помислил как така Геронтий, който никога не е имал толкова смелост, изведнъж можа да се хвърли от такъв висок хълм, без да пострада. Едва му дошла тази мисъл в главата, а дяволът отдолу крещял и го викал при себе си, му се явил свети великомъченик Георги, хванал го за ръка и му казал:

- Тръгвай оттука и върви след мен! Не слушай изкусителя, който търси душата ти, това не е Геронтий, а врагът на нашия род.

И го довел в своята църква, където Теодор останал дълго, така че дошли майка му и баба му, за да го молят да се прибере вкъщи, защото много роднини и съседи се били събрали у тях на трапеза и го чакали. Познавайки Писанието, което казва, че “приятелството със света е вражда против Бога” и че който “поиска да бъде приятел на света, враг става на Бога”, не ги послушал, но свалил златния си пояс, скъпоценната си дреха и гривната, и казал:

- Знам, страхувате се, че няма да ги опазя, вземете всичко това, а мене ме оставете.

И не отишъл на пиршеството.

Теодор чул за един добродетелен старец, на име Гликерий, който живеел в пустинно място на десет поприща, и се отправил към него, като имал желание да се поучи от стареца и да получи благословение. Гликерий бил прозорлив, познал присъствието на Божия Дух в момчето, приел го радостно и като се усмихвал, запитал:

- Чедо, обичаш ли монашеския образ?

Теодор отвърнал:

- Обичам го, отче, и силно желая да се удостоя с него.

А тогава в тази страна имало бездъждие и голяма суша. Те излезли от килията и отишли в църквата на свети Иоан Кръстител; преподобният Гликерий казал на блажения Теодор:

- Чедо, да преклоним колена и да се помолим на Господа, да се умилостиви и да изпрати дъжд, за да напои изсъхналата земя, и така да разберем дали добре Му угаждаме.

Старецът направил това не защото искал да изкушава Господа, но защото се надявал, че молитвите на Теодор са особено благоприятни пред Бога. Като преклонили колена, те започнали да се молят и небето се покрило с облаци, а когато завършили молитвата, завалял много силен дъжд и достатъчно напоил сухата земя. Старецът се изпълнил с радост заради Божията благодат и любезно казал на Теодор:

- Отсега, чедо, каквото и да поискаш от Бога, ще ти даде, защото Той ще бъде с тебе, и ще те подкрепя, да растеш и телесно, и духовно с живот по Бога от сила в сила; а ти изпълни това, което искаш, когато настане време за него.

Теодор, като получил благословението на стареца, се върнал у дома си.

На четиринадесетгодишна възраст решил окончателно да остави своя дом и да живее на планината при църквата на свети Георги, и молел майка си и всички домашни да не пречат на неговото намерение и да не идват да го смущават. Те не посмели да му забранят, защото знаели, че Бог е с него. Теодор си изкопал пещера под олтара на Църквата, която била в скалите, и живеел там, като постоянно ходел в църквата за молитва. Майка му изпращала бял хляб и различни варени и печени птици, но той слагал храната на камъните по пътя към

църквата, за да я изядат птиците и животните, или да я вземат за себе си хората, които минават оттам, а самият той се хранел с просфорите, които донасяли в църквата, като изяждал по една на вечер.

На осем поприща от пещерата имало място, обитавано от демони, наречено “Арея”, за което разказвали, че там живее нечестивата богиня Диана с множество бесове, така че никой не можел да премине край това място, без да пострада, особено по обяд, през юли и през август месец, и много хора били измъчвани от тези бесове до смърт. Блаженият Теодор чул за това и всеки ден през тези месеци отивал там и прекарвал целия ден, като се завръщал вечер, без ни най-малко да пострада от бесовете, защото те, като го виждали отдалече, хуквали да бягат, прогонвани от Божията сила. През месец януари, на празника Богоявление, той отивал с другите хора и клириците на освещаването на водата, влизал бос във водата и стоял, докато свърши пеенето. След празника се затварял в своята пещера и оставал в мълчание, без да излиза до Вход Господен в Йерусалим. Неговата баба Елпидия, която го обичала повече, отколкото двете си дъщери, се радвала на този негов живот и му носела за храна плодове и черен хляб, от които той хапвал всяка седмица в събота и неделя. Всички се изумявали от тази Божия благодат в толкова младо момче и прославяли Бога като казвали:

- Укрил си това от мъдри и разумни, а си го открил на този младенец.

И Анастасиополският епископ Теодосий, като слушал за Теодор, се радвал и го хвалел пред всички, като казвал:

- От Бога се учи момчето на такъв живот.

Веднъж Теодор се разболял от простуда и като задрямал, му се явил свети великомъченик Георги и казал:

- Каква е причината за болестта ти, чедо?

Теодор погледнал и видял нечист дух, който стоял отдалече, и като го посочил на мъченика, казал:

- Ето този, скверният и мерзкият, ми навлече болестта.

Свети Георги, като уловил беса, много го намъчил и го прогонил, и като хванал Теодор за ръката, казал:

- Стани и бъди здрав; сега този скверният и коварният няма да се появи пред лицето ти.

Теодор станал веднага и се почувствал напълно здрав.

Човеколюбивият Бог, дал на светите Свои апостоли власт над нечистите духове да ги прогонват и да изцеляват всякакви болести у хората, дарил подобна власт и на Своя възлюбен отрок Теодор и той започнал да върши чудеса за слава Божия.

Един човек довел при него в църквата своя бесноват син, като го молел да го изцели. Теодор, понеже бил още твърде млад, не знаел какво да прави, и отказвал; тогава онзи, който дошъл, започнал да плаче и като дал на Теодор бич в ръката, казал му:

- Рабе Божий, вземи този бич и като го заплашваш, бий сина ми със следните думи: “Отстъпи от момчето, дух нечист, в името на моя Господ”.

Блаженият Теодор постъпил така, както го научил този човек, и бесът започнал да крещи в момчето:

- Ще изляза, ще изляза, остави ме само един час.

Когато Теодор отишъл към олтара, бесът закрещял:

- О, мъка! О, велика сила на Назорея. От оня час, когато слезе на земята, тя въоръжи хората срещу нас, и сега на този

нищожен отрок е дала власт над нас. О, горко ми! Едно още съвсем малко момче ме прогонва, защото нямам сила да понасям благодатта, дадена му от небето. Голяма ще бъде бедата за нашия род от него, защото той ще изгони мнозина от нас от човешките тела, но най-страшната беда за мене е, че той започва да изпитва властта си с мене, и аз няма да посмея да се върна при моя баща дявола, прогонен от това малко момче. Ако ми се беше случило от някой стар човек, нямаше да бъде такъв срам и укор за мен. Проклет да е денят, в който се е родил този страшен за нас отрок!

Докато бесът викал така, свети Теодор взел елей от кандилцето, помазал с него главата на бесноватото момче, направил над него кръстно знамение и запретил на беса, като казал:

- Излез сега, коварен дух, и повече не произнасяй подобни думи.

Бесът изкрещял със силен глас и като хвърлил момчето в краката на Теодор, излязъл; а момчето с Божията благодат оздравяло. За това чудо разбрали всички жители на тази страна и прославили Бога.

Теодор поискал да подражава на пустинния живот на свети Иоан Кръстител и на свети пророк Илия и се замислил къде ли би могъл да се скрие от хората. Затова се качил високо в планината и там намерил усамотено място, където съзрял голям камък, под който си изкопал пещера и след това помолил един от клириците, добродетелен дякон, да му носи в определено време по малко хляб и вода, заклевайки го в Божието име никому да не казва за него. Той взел от дякона груба власена дреха, а дотогава винаги носел меките дрехи, които му давала майка му, и се затворил в тази пещера. Клирикът по неговата молба засипал с пръст и входа, като оставил само малък отвор, за да може да му подава парче хляб

и канче вода. Така свети Теодор прекарал две години живот в пълен затвор, като погребан мъртвец, и никой не знаел за това освен клирика. Хората от града идвали в църквата и като не намирали там Теодор, се чудели и недоумявали къде се е скрил. По това време оттам минал воински полк и някои мислели, че войниците са взели Теодор и са го отвели със себе си, и молели князът да го потърси, но след като старателно го търсили и не го намерили, помислили, че са го изяли зверовете. Майка му и всички домашни плакали за него неутешимо като за мъртвец и всички хора от това селище жалеели за него. Като изминали двете години, дяконът, подтикван отчасти от безутешните ридания на майката, отчасти като се страхувал, да не умре в пещерата, разказал за него. Тогава всички тръгнали забързани и радостни и като отворили пещерата, го извлекли оттам почти мъртъв. А той, като видял дневната светлина, онемял за много часове. На главата му имало струпеи и червеи и домашните му, като го гледали, плакали и го отвели в църквата на свети Георги. Майка му искала да го вземе при себе си у дома, за да го полекува, но той не се съгласил и останал както преди в църквата на мъченика, а главата му след няколко дена напълно оздравяла. Научил за това Анастасиополският епископ Теодосий и пристигнал в селището, за да види Божия раб Теодор, и като го видял, учудил се на неговото житие. Подбуждан от внушението на Светия Дух, той първо благословил Теодор в нисшите степени на клира, а после го посветил в сан презвитер, макар и да бил само на седемнадесет години. Епископът казал за него така:

- Такъв човек, у когото живее Божията благодат, изпълваща недостигащото, е достоен да бъде ръкоположен и преди установеното време, защото апостол Павел е удостоил със сан презвитер свети апостол Тимотей още съвсем млад.

А към Теодор се обърнал с думите:

- Господ, Който те удостои със свещенството, ти дарява и архиерейство, за да пасеш Неговото словесно стадо; но преди това приеми монашески чин, възраствай във вярата, в добрите дела и се помоли за мен.

Като казал това и благословил Теодор, епископът си тръгнал, а блаженият Теодор започнал да принася Безкръвната Жертва, достойно предстоящ пред Божия престол. Като имал желание да види светите места на Иерусалим и като си намерил добър спътник, той тръгнал натам и достигнал Иерусалим. С голямо усърдие и благоговение се поклонил на Животворящото Кръстно Дърво, на Светия Гроб Господен и като обходил всички свети места, им се поклонил и се молил. Посетил светите отци, които живеели там в затвори и в пустинно отшелничество, удостоил се с техните молитви и благословение, след това отишъл в Хозевитската лавра, която се намирала при църквата на Пресвета Богородица, близо до Иордан, и в която вече било известено от Бога за пристигането на Теодор. В Лаврата той бил облечен в монашески образ по Божие повеление и като го благословили, го изпратили.

Когато се върнал, той продължил да живее при църквата на свети великомъченик Георги, като свято служел на Бога, сияейки като славния пророк Моисей от Божията благодат, която изобилно пребивавала у него. С нейна помощ той изцелявал всякакви болести, които се случвали с хората, и понеже имал власт, изгонвал нечестите духове. Неговата баба, Елпидия, леля му Диспения и малката сестричка Влатта не се отделяли от него, но като гледали богоугодния му живот, според силите си се стараели да му подражават както в поста, така и в молитвата, и раздавали милостиня от труда на ръцете си. Скоро се преставила пред Господа неговата леля Диспения и след нейното погребение той взел своята дванадесетгодишна сестра Влатта, отвел я в девически манастир и я оставил там, като я сгодил за Христа, а блажената Елпидия устроил в един

дом близо до себе си. Като водела свят и непорочен живот, Христовата дева Влатта, след като изминали три години, преминала в чертога на своя безсмъртен Жених. Като научил за нейната кончина, свети Теодор с радост благодарил на Бога. А Елпидия, по съвета на светеца, се отдалечила в близкия женски манастир при църквата на свети мъченик Христофор, където преподобният изпращал бесноватите и болни девици, довеждани при него за изцеление, та Елпидия да им дава наставления, как да се молят, да постят и да ги поучава на добронравие.

След като и неговата блажена майка отишла в манастир, като нямал никого, който да служи край него, той наел един работник. Божият Промисъл искал да направи Теодор “ловец на човеци” и започнал да му изпраща някои хора за съжителство. Най-напред дошъл Епифаний, млад човек, подбуждан от боголюбиви стремежи. Блаженият Теодор бил радостен, че Бог не го оставил сам. Като приел Епифаний, той го облякъл в монашески образ и го обучил на такъв свят живот, че и той придобил власт над бесовете и ги прогонвал от хората. Също и една благочестива жена, която получила изцеление на болестта си от преподобния Теодор, довела при него малолетния си син на име Филумен, който бил умен и знаел добре да чете и да пише. И тези трима връстници, раби Христови, подобни на древните трима юноши във Вавилон, били съединени от една любов и усърдие към Бога, а сред тях бил Сам Господ, Който казва: “дето са двама или трима събрани в Мое име, там съм Аз посред тях”. След няколко години, когато блаженият Епифаний починал в Господа, на негово място дошъл много усърдният в добродетелите Иоан. По това време от селището, което се наричало Протомарий, пристигнали хора, които умолявали преподобния да отиде при тях, защото недалеч имало място, обитавано от множество нечисти духове, и никой не можел да премине оттам, без да му

навредят, нито човек, нито животно, и особено по пладне и след залез слънце. Божият раб отишъл на това място и наредил да изкопаят малка пещера, затворил се в нея и останал в пост и молитва през цялата зима до Възкресение. Бесовете, като не могли да издържат неговото стоене там, избягали, подгонени като с оръжие от молитвите на светеца, и хората много пъти чували плачевните вопли на бесовете, които стенели поради това, че ги е прогонил Теодор. Народът от това селище имал толкова силна вяра в него, че идвали и взимали пръст от пещерата, в която живеел преподобният, и като я смесвали с храна или питие, я давали на болни хора и животни като сигурно лекарство и според вярата си получавали изцеление.

Там живеел един вярващ мъж, ковач по занаят, на когото преподобният наредил да направи желязна клетка без покрив, толкова тясна, че в нея човек да може само да стои изправен, и измислил необичайно мъчение за тялото си. Много хора научили за това и започнали да донасят при ковача железни оръдия, тъй че се събрало достатъчно желязо за работата, и когато клетката била скована, с кръстен ход я отнесли в Сикея, на преподобния. Той я поставил над пещерата си и често влизал в нея за дълго и стоял там като неподвижен стълб, понасяйки всякакво лошо време. Понеже тази клетка била без покрив, през лятото го изгаряло знойното слънце, а през зимата жестоките студове вледенявали и сковавали тялото му. Брулели го ветрове и бури, мокрели го дъждове и сняг, но той оставал безчувствен като камък и твърд като диамант. Всемогъщият Бог му изпратил толкова голямо търпение, което превъзхождало и човешкия ум, и човешката природа, за изумление на хората и за прослава на святото Божие име. Теодор си избрал не само тази желязна клетка като доброволен затвор, но и оковал цялото си тяло в железни вериги: обувал нозете си в ковани ботуши и носел железни

наръкавници, надявал тежка железна броня, препасвал се с дебели вериги и носел железен жезъл с изобразен отгоре му кръст. Живота си бил подредил така: след празника Рождество Христово до Кръщение влизал в пещерата, стегнат с тежки железни вериги, и оставал в нея, без да излиза до Възкресение, а след Възкресение се затварял в клетката. С тази желязна тежест и доброволна тъмница той изтерзавал плътта си, измъчвайки я и притеснявайки я като роб и пленник, за да не възбужда вътрешна борба. През светата четиридесетница не вкусвал храна, освен плодове и черен хляб само в събота и в неделя. Бог му покорил дивите зверове, които били в пустинята; една страшна мечка три години идвала при него и вземала храна от ръката му, при него се хранел и един вълк. Зверовете, които идвали при светеца и си отивали, не правели нищо лошо нито на хората, нито на животните, дори и да се случело някой да се срещне с тях. Това било по чудното действие на Бога, Който прославял Своя угодник, прославящ Него.

Веднъж при Теодор, който се бил затворил в клетката, дошъл човек с проказа по цялото тяло, като искал да получи изцеление от неговите свети молитви. Преподобният наредил на болния да свали дрехите си, взел вода и така се помолил на Бога:

- Господи Иисусе Христе Боже наш, Който си очистил от проказа сириеца Нееман чрез Твоя пророк Елисей и Самият Ти, поради Твоето добросърдечие като си слязъл при нас и си бил Човек, с дума си изцелявял прокажените: погледни сега към нас и към тази вода и като я благословиш, дай целебна сила, та да може да очисти от проказата този човек, който е тук, за прослава на Твоето свято Име.

Като се помолил и осенил водата с кръстен знак, той полял главата и цялото тяло на човека, след което болният се

избавил от проказата и си тръгнал здрав, възхваляйки Бога. Също и един прокажен свещеник, на име Колирий, дошъл при светеца и щом облякъл дрехите му, получил изцеление. Като гледала този живот и чудесата на Теодор, блажената Елпидия се радвала духом. Тя привела много жени към монашество и ги насочила към богоугоден живот, защото самата тя била твърде добродетелна и подражавала на внука си в духовните подвизи. Елпидия научила, че приближава нейната кончина по откровението, което ѝ било дадено, и отишла за последно посещение и прощално приветствие при своя преподобен внук и му разказала видението си с думите:

- Дете мое и светлина за очите ми! Видях във видение твърде прекрасен юноша, облечен в светла одежда, който имаше златисти коси и приличаше на светия великомъченик Георги, както го виждаме изобразен на иконата. Той пристигна при мен и ме питаше за тебе, като искаше да разбере от мен начина на твоя живот и псалмопеене. Аз му разказах всичко подробно.

А после каза:

- О, жено, ти получи голяма милост от Бога, като се удостои да видиш внука си в такова положение; на мен, неговия помощник, ти си задължена, но най-много подобава да благодарим на нашия общ Владика и Създател Бога, Който е удостоил твоя внук да бъде в числото на светите Негови раби.

Блажената Елпидия, като разказала видението си на преподобни Теодор и му дала последно целуване, си отишла в своята килия; там, като поболедувала малко, се преставила в Господа и била погребана от преподобния с чест. След нейното погребение дошъл някой от град Анкира, донесъл на преподобния вест, че е умряла майка му Мария и го посъветвал да изпрати да вземат нейния имот, защото е починала, без да има наследник. Светецът му отвърнал:

- Ти не казваш истината, защото моята майка не е умряла.

Пратеникът го уверявал, че я е видял мъртва със собствените си очи, а той отново казал:

- Това не е истина, за мен тя не е умряла, няма да умре душата ѝ, тя е жива и ще живее вечно.

И като не обърнал никакво внимание на останалото имущество, самият той, постейки по цяла седмица, принасял усърдни молитви на Бога за душата ѝ. Когато преподобният пребивавал в пещерата, при него дошъл от Илиопол Галатийски църковният иконом и по слугата му предал своята молба със сълзи, казвайки:

- Съжали се над мен, рабе Божий, в мъката, която ме споходи: изпратих един слуга да събира пари за църквата, а той, като събра парите, избяга; тръгнах след него, търсих го навсякъде и не можах да го намеря, помоли се на Господа, да ми го покаже, защото целият ми имот няма да стигне, за да върна на църквата онова, което отнесе моят слуга.

Светецът му отвърнал:

- Ако обещаеш да пуснеш слугата си, без да го наказваш и без да взимаш от него нищо повече, а само това, което той е взел, Господ ще те утеши и ще го доведе в ръцете ти. Ако не обещаеш, няма да го намериш.

Икономът обещал не само да не го наказва и да не взима повече, но да даде и от себе си, само да му върне църковното имущество, и казал:

- Аз и децата ми ще останем голи, ако не бъда в състояние да върна на църквата нейното похитено имущество.

Тогава светецът му отвърнал:

- Иди си с мир у дома и не се тревожи, уповавай на Бога, защото Той скоро ще те утеши.

Успокоеният иконом се отправил към къщи, като имал пълно доверие на думите на преподобния. Беглецът, който похитил църковното имущество, застанал на пътя като завързан, на едно място, близо до селището, наричано Никея, и не можел да направи по-нататък нито крачка; на него му се струвало, че бяга бързо, а всъщност оставал на едно място. Едни хора, които случайно минавали по този път, познали престъпника, хванали го и го отвели при икономa. Така на църквата било върнато всичко, което той взел, и икономът удържал обещанието си да не му прави нищо лошо, пуснал го и отново дошъл при преподобния да изкаже благодарността си.

Веднъж един човек довел бесноватата си жена и когато преподобни Теодор изгонвал нечистия дух, бесът крещял:

- О, мъка! Защо се гневиш срещу мене, съкрушителю на желязото, виновен ли съм аз, след като не по своя воля съм влязъл в нея. Изпрати ме магьосникът Теодор, наричан Карапос, който живее в Мазамия.

Божият угодник запретил с името на Иисуса Христа на злия дух и го изгонил от жената. През същото лято, през месец юни, жителите на селището Мазамия, като чули за чудесата, които извършва преподобни Теодор, дошли при него със сълзи да го молят да отиде при тях и да прогони скакалците, налетели като облак върху нивите и градините им. Светецът тръгнал с хората, влязъл в храма им и прекарал нощта в молитва, а на утрото отишъл на нивите в полето и извършил общ молебен; като взел в ръка три скакалеца, възнесъл молитва към Бога за народа и през време на молитвата му скакалците паднали мъртви. А той, като възблагодарил на Бога, казал на народа:

- Върнете се, чеда в църквата, защото Господ скоро ще ни покаже Своята милост.

И като се върнал в църквата, светецът извършил Божествена Литургия, а на сутринта народът видял, че всички скакалци са измрели. Теодор Карапос, който обитавал по тези места, пламнал от завист към преподобния, защото още отпреди му бил разгневен заради изгонването на беса от жената, който този влъхва бил заселил у нея. Разгневен на светеца, и като му завиждал на чудотворната Божия сила у него, магьосникът призовал подвластните му бесове, заповядал им да отидат срещу свети Теодор и да го измъчат до смърт. Но те не могли да се приближат да него, защото преподобният винаги имал на устата си молитва и бесовете трябвало да чакат, докато заспи, но когато светецът спял, благодатта Божия излизала от него като огън и опалвала, и прогонвала бесовете; те отново се връщали и се устремявали към преподобния и отново, обгаряни, и прогонвани, позорно се завръщали при онзи, който ги изпратил, а той с досада ги укорявал с думите:

- Наистина е нищожна силата ви; щом не можахте да се приближите до спящия, какво ли можете да сторите на будния?

А бесовете потвърждавали и казвали:

- Само като се доближим до него, огнен пламък излиза из устата му и ни обгаря, което ние не можем да изтърпим.

Влъхвата, разпалван от още по-голяма злоба и завист, сложил в една риба смъртоносна отрова и я изпратил в дар на преподобния. Божият угодник, опазван от Христовата благодат, по време на обичайната си трапеза ял от тази риба и останал невредим. Влъхвата Теодор Карапос много се почудил на това и като разбрал Божията сила и бесовската немощ, душата му се умилила, и като отишъл при преподобния,

паднал в светите му нозе, изповядвайки през сълзи греховете си, изгорил вълшебните книги, отрекъл се от сатанинските дела и приел свето кръщение.

След като се върнал в обителта, преподобният легнал от тежка болест и очаквал смъртта, защото видял дошлите при него свети ангели и помислил, че те искат вече да вземат душата му; той плачел и ридаел за това, че не е готов за смъртта. Над него била иконата на светите лечители безсребреници Козма и Дамян; те му се явили във видение и по лекарския обичай опипвали пулса на ръката му и разговаряли помежду си като отчаяни за живота му, защото силите му вече били отслабнали. Те му казали:

- Защо плачеш и скърбиш, братко?

Болният отвърнал:

- За това, че не съм се покаял пред Бога, мои отци, и че оставям това малко стадо още не съвсем утвърдено в истинския път и нуждаещо се от още много наставления.

Светиите му казали:

- Искаш ли да помолим Бога за тебе да ти продължи живота?

Болният отвърнал:

- Ако вие направите това и ми изпросите време за покаяние, ще станете виновници за много добрини към мене и ще получите награда за моето покаяние.

Светците се обърнали към ангелите и ги помолили да се позабавят малко, докато отидат при Царя и Бога да Го помолят за Теодор. Ангелите обещали и светите страстотерпци Козма и Дамян отишли при Всесилния Цар Христос, нашия Бог, Който някога прибави петнадесет години живот на Езекия, и като измолили от Него да продължи живота на Теодор, се върнали

след кратко време, като водели със себе си един юноша, подобен на онези ангели, но сияещ с по-голяма слава. Този юноша казал на ангелите така:

- Оставете Теодор сред живите, за него се помолиха на Владиката на всичко, Царя на славата, и Той заповяда да остане в плът.

И в тоз час свети ангели с онзи пресветъл юноша отишли на небето. А светите Козма и Дамян казали на Теодор:

- Ставай, братко, и се погрижи за себе си и за своето стадо: благият и милостив Владика прие молитвите ни за теб и ти дарява живот, за да приготвяш храна, която не свършва, но пребивава в живот вечен, и за да устроиш спасение за много души.

Като му казали това, светите лекари станали невидими. Блаженият Теодор дошъл на себе си и като се почувствал напълно здрав, станал, прославил Бога и с още по-голямо усърдие се предал на псалмопеене и пост.

Чрез дарената му Божия благодат той вършел чудеса, изцелявал различни болести и с дума прогонвал бесовете. Слухът за неговите чудеса се разнесъл навсякъде, мнозина се учудвали и умилявали, напускали домовете си и отивали при него за монашески подвиг. Също и мнозина от онези, които получили изцеление, не се разделяли с него, но оставали тук да служат на манастирските нужди, защото, когато се събрало множество братя, се създал голям манастир, в който Теодор бил архимандрит, но тъй като църквата на свети великомъченик Георги била твърде малка и не могла да побере всички, които идвали за обичайните песнопения, преподобният се погрижил да построи друга по-голяма църква, недалеч от първата, на името на свети архистратиг Михаил, и като създал там братство, изпратил ученика си Филумен при

Анастасиополския епископ да приеме ръкоположение в сан презвитер и да го постави за игумен на този манастир; а самият той се предал на безмълвие.

Имало нужда от сребърен съсъд за извършване на Божествената Литургия, защото дотогава извършвали тайнството в каменна мраморна чаша. Преподобният отправил своя дякон в Константинопол да купи сребърен съсъд за свещенослужението; когато съдът бил купен и донесен при него чист и отлично изработен, светецът го отхвърлил, като не искал да извършва в него свещенодействието, защото той подозирал, че съсъдът е негоден, черен и смрадлив. Дяконът хвалел добрата изработка и чистото сребро, но преподобният казал:

- И аз, чедо, виждам, че съсъдът е направен красиво и от добро сребро, но той е осквернен от невидима нечистота, и ако ти не ми вярваш, нека да се помолим, та Господ да отвори душевните ти очи и да видиш.

Едва преклонили колена, се помолили и веднага не само дяконът, но и всички братя, които били там, видели съсъда черен като въглен, изваден от печката, и се почудили. А когато дяконът го взел в ръце, той веднага станал чист и светъл както преди. Дяконът го взел и го отнесъл в Константинопол при майстора, от когото го купил, и му разказал защо преподобни Теодор не го е приел. Златарят започнал да си припомня откъде е взел среброто и си спомнил, че то било от вещите на една блудница и от нейното неправедно имущество, учудил се на прозорливостта на преподобния отец и помолил за прошка, а съсъдът приел обратно и го сменил с друг, чист, като изпросил свети молитви за себе си.

Дяконът се върнал, отнесъл съсъда в манастира, разказал на отеца и на братята от какво сребро е бил направен първият, и

всички прославили Бога и се удивявали на прозорливостта на светеца.

Веднъж от Вузийското селище, недалеч от Грацианопол, дошли при преподобния Теодор хора по следния повод: те започнали да строят каменен мост през реката и когато изкопавали от съседния хълм камъни и секли дърва, видели множество бесове, които излизали от ямите, нападали хора и животни и ги измъчвали; а други, устройвайки засади по пътя, като разбойници ранявали преминаващите. Хората умолявали преподобния да дойде в тяхното селище и да ги избави от бесовското нападение, и Теодор тръгнал с тях, уповавайки на Бога. И едва приближил до селището, бесовете, които се намирали в хората, като усетили неговото приближаване, излезли насреща му и завикали:

- О, мъка, о, беда! Защо си оставил Галатия и идваш тук, съкрушителю на желязото? Знаем защо си дошъл, но няма да те послушаме, както направиха духовете в Галатия; ние сме много по-зли и силни от тях.

Преподобният, като им запретил, им заповядал да мълчат, а на сутринта събрал народ, обходил с кръстен ход цялото селище, и като се качил на върха на хълма, дълго време проливал горещи молитви към Бога. И бесовете, които били излезли от ямата, се появили в образи на мухи, мишки и зайци и чрез Божията сила той отново ги върнал в ямата, запечатал я с кръстния знак и наредил да ги затрупат с пръст и камъни, и така освободил селището от бесовската напаст. По подобен начин той избавил от бесовете и много други селища, места и домове, а също изгонил лукавите духове и от множество хора, които само от името му треперели.

От учениците на преподобния мнозина били известни с добродетелите си. Например блаженият Арсин затворник, който живеел в една тясна килия, пребивавал в мълчание, като

приемал храна през три дена: малко хляб и суров зеленчук или варени плодове и вода с мярка, а през Светата Четиридесетница се хранел само в събота и неделя, и то със суха храна. Подобно житие водели и други двама мъже, Евагрий и Андрей, чиито затвори били близо до Арсин. Преподобният Теодор много се радвал на техния свят живот и благодарил на Бога. Те тримата решили да отидат в Иерусалим на поклонение на светите места и помолили отеца си да ги пусне с благословение. Той разрешил и те посетили всички околни лаври и отшелнически обители. Евагрий пожелал да остане там и като пристигнал в лаврата на преподобни Сава, живял свято, доказвайки с делата си, че е ученик на Теодор. Арсин и Андрей се върнали при своя отец в Галатия и го помолили да ги пусне да живеят на различни места заради мълчанието. Андрей с благословението на отеца си се заселил на хълма Вриана, на осем поприща от манастира. Арсин се отдалечил в планинската част на Потамия, където си избрал място, отдалечено от хорските селища, за което се говорело, че има жилище на бесовете. Там той се помолил, като казал:

- Боже, опази ме, грешния, по молитвите на моя отец Теодор, защити ме от вражеските коварства и ми помогни да Ти угодя на това място.

Най-напред той си построил дървена колиба и прекарал в нея зимата, след това издигнал висок стълп, и като прекарал на него с велико търпение четиридесет години, отишъл при Господа. И Елпидий, по наставленията на преподобния Теодор, немалко преуспял в добродетелта. След няколко години пребиваване при своя отец, той заминал с неговото благословение на изток, заселил се близо до Синайската планина и след като дълго време проживял в безмълвие, праведно починал; след него това място било наричано от светите отци на Синай “Елпидиево мълчание”.

Също и Леонтий, ученик на нашия отец Теодор, бил дивен в отшелничеството; той безмълвствал край Перматия и удостоен с дара на пророчеството, предсказвал бъдещето. Той предрекъл нашествието на персите, своето убийство от тях, което и се сбъднало, защото, когато не пожелал да излезе от своята безмълвническа килия, бил убит в нея от персите. След това и Теодор, който постел на Драконската планина, и Стефан, край река Псилия, и мнозина други ученици на преподобния Теодор просияли с добри дела; едни живеели при него, а други се заселвали по разни пустинни места.

На преподобни Теодор му се поискало да посети още веднъж светите места на Иерусалим и той тръгнал с двама свои ученици. По това време в Палестина, където е градът Иерусалим, било бездъждие и суша; и хората, и животните се измъчвали от липса на вода. Всички изкопи и водохранилища, където се събирала вода, били пресъхнали. Народът много се молил за дъжд от Бога, но не получавал, защото Господ пазел тази благодат за Своя угодник Теодор и затова го довел в Палестина. Там имало някои от Глатийската страна, които знаели за преподобния Теодор и били чували за неговото чудотворство; те казали на народа:

- Ние познаваме един свят отец от нашата страна, който може с една молитва да напълни с дъжд цялата земя, както някога пророк Илия.

Когато преподобният пристигнал в Иерусалим и се поклонил на Животворящото Кръстно Дърво и на Живоносния Гроб Христов, пришълците от Галатия го познали и мълвата за него бързо се разнесла по светия град и из околните манастири и лаври. Събрали се множество монаси и всички клирици наобиколили светеца, като се радвали на неговото пристигане и молели от името на патриарха да изпроси дъжд за изсъхналата земя. Светецът отказвал, защото се съзнавал

грешен и недостоен, но те го умолявали:

- Ние се надяваме, отче, че когато присъединиш и твоите молитви към молитвите на другите отци, тогава Бог ще се смили над нас и ще изпрати дъжд на земята.

И светецът им казал:

- Ако вие така вярвате, нека бъде според вярата ви.

След като направили лития, когато народът вървял с кръста, преподобният рекъл:

- Сменете си дрехите, чеда, защото ще се намокрите много; заради вашата вяра Господ скоро ще покаже милостта Си.

Когато били извън града, на едно място той им наредил да се спрат, и като прострял ръце към небето, започнал усърдно да се моли; от запад се появило неголямо облаче и като се увеличавало, за един час покрило цялото небе. Светецът, като свършил молитвата си, заповядал на молещия се народ по-скоро да се връща, за да избегне дъжда. Внезапно се излял силен дъжд и всички побързали към града, защото много се намокрили. Дъждът не престанал, докато не напоил цялата земя и не напълнил всички изкопи и водохранилища. Преподобни Теодор, като се страхувал да не започнат да го прославят и почитат заради това чудо, се скрил със своите двама ученици, излязъл от града и се прибрал в своя Галатийски Сикеотски манастир. Но и в своята страна той вършел подобни чудеса по молба на народа: извиквал дъждове, очиствал въздуха, умножавал плодовете в полята и градините, прекъсвал разливи, наводнения и предсказвал бъдещето.

На воеводата Маврикий, който се завръщал в Константинопол след персийската война, през Галатия и дошъл при преподобния да проси молитви и благословение, предсказал, че ще стане цар. И когато това се сбъднало,

Маврикий написал на своя пророк, просейки молитвите му за себе си и за своето царство, и добавил: “Искай от мен каквото пожелаеш!”. Преподобният Теодор изпратил при него блажения Филумен и написал, царят да даде хляб на манастира за множеството бедни, които всеки ден идвали при него. Тогава царят написал на своите пълномощници в Галатия да отпускат всяка година на манастира на Теодор по шестстотин чувала пшеница и освен това пожертвал скъпоценни съдове за църквата.

Като гледал от ден на ден увеличаващото се свое паство и множеството народ, който се стичал в неговия манастир за молитва и изцеление, той разградил църквата на свети великомъченик Георги, която била много малка, и построил по-голяма по чуден начин: заповядал на един огромен неподвижен камък да се премести и да отиде на друго място. А когато от близката местност Еварзия карали негасена вар за постройката на храма, внезапно ги настигнал дъждовен облак и работниците се страхували варта да не изгори колите и животните, преподобният с молитвата си разделил облака на две и дъжд валял от двете страни на пътя а върху варта и колите не паднала нито капка, докато всичко не било извозено до мястото на строежа на църквата и разтоварено от колите.

Когато постройката на църквата била близо до завършване, се преставил Анастасиополският епископ Тимотей, който бил след Теодосий, и гражданите изпратили при архиепископа на Анкирската митрополия Павел да го молят да постави в техния град за епископ преподобния Теодор, архимандрита на Сикеотската лавра. Архиепископът се зарадвал и изпратил за блажения Теодор, за да го доведат при него с чест. В това време преподобният, като се затворил в пещерата, пребивавал в безмълвие и усърдно вършел своите обичайни молитви. Когато Анастасиополските клирици и граждани пристигнали при него да го молят да се съгласи да стане техен епископ, той

не искал и да чуе, но те със сила отворили килията му, извели преподобния, качили го на светителската колесница и го откарали в Анкира с радост и веселие. А когато братята му плачели и ридаели за своя отец, който се отделя от тях, той изпратил да им кажат:

- Недейте, братя, да скърбите, но вярвайте ми, че няма да ви оставя. На земята няма нищо, което би могло да ме отдели от вас.

И тъй, преподобният бил поставен за Анастасиополски архиепископ от Анкирския митрополит Павел, макар и да не желаел да приеме такъв сан. А когато той го приел, един известен мъж имал следното видение: пресветла, преголяма звезда се спуснала от небето върху църквата и с лъчите си осветила не само града и страната, но и всички околни страни и градове. Наистина този преподобен на архиерейския престол като свещ в свещник бил светлина за света с безбройните чудеса и с вида на своето пречудно житие, просвещавайки и удивявайки вселената. Той често посещавал своята Сикеотска лавра и утешавал братята, а храмът на свети великомъченик Георги, създаден с неговото усърдие, осветил. Какви и колко чудеса извършил, докато бил епископ, да се разкаже подробно не е възможно; той носел усилени трудове, като прилежно се грижел за повереното му паство. Впрочем преподобният немалко скърбял, че било прекъснато неговото безмълвие, и винаги носел в душата си неизменното желание да остави епископството и отново да се върне в манастира на безмълвие.

Като изминали няколко години, блаженият Теодор отново почувствал желание да се поклони на светите места в Иерусалим, и като взел двама братя от своя манастир, архидякона Иоан и Мартин, тръгнал на път; като обикалял светите места, не показвал епископския си сан, а се обличал като прост старец. Дошла му мисълта да не се връща, а да

заживее там в някой манастир, защото виждал, че заради епископския сан бил принуден да остави монашеските подвизи. Така той отишъл в лаврата на свети Сава, изпросил си килия и преживял в нея в безмълвие от Рождество Христово до Възкресение. След Възкресение двамата братя, които дошли с него, Иоан и Мартин, непрестанно го карали да се връщат, но той не искал да ги слуша и през една нощ, в сънно видение му се явил свети великомъченик Георги, дал му в ръката жезъла и казал:

- Побързай да си тръгнеш оттука и да се върнеш в отечеството си; не бива да се бавиш повече тука, оставил своето отечество.

Теодор казал:

- Не мога да си отида, защото не желая епископството.

Мъченикът отвърнал:

- Аз скоро ще те освободя от този сан; само се върни, защото мнозина скърбят за тебе.

След това увещание преподобният с двамата си ученика тръгнал към своята страна. Като наближил Галатия, той влязъл в попадналия на пътя му Друйнийски манастир и заповядал на спътниците си да не казват кой е той. Монасите от този манастир отдавна вече били чували за преподобния Теодор като за необикновен човек и желаели да го видят. Непознат за тези монаси, преподобният спокойно пребивавал в манастирската гостилница, приет от страннопримеца Аникита, и когато учениците на Теодор били запитвани за стареца, те казвали, че той е пътник от далечна страна. По време на вечерната трапеза той погледнал учениците, които ядели храната с особена наслада, защото били гладни, и им казал:

- Наистина, чеда, ядем като галати.

И след един час повторил пак същото. Като чул това, Аникита си помислил дали този старец не е от Галатия. Вечерта, когато старецът както обикновено легнал на земята, Аникита повикал отделно двамата ученици и ги уговарял да кажат кой е този старец; тогава те му открили, че това е Теодор, Сикеотският чудотворец, Анастасиополският епископ, и веднага Аникита побързал да извести за това игумена Стефан и братята. Велика била тяхната радост, че са видели този, когото силно желаели да видят. Дошло времето за утринното пеене и когато старецът станал и се отправил към църквата, на вратите го посрещнали игуменът и братята и като паднали в нозете му, поклонили му се като на чудотворец и епископ, просейки благословение. Те измолили от светеца да остане при тях няколко дена, за да се насладят на съзерцанието на неговото ангелоподобно лице, да се наситят на сладките беседи, и преподобният останал при тях достатъчно дълго. Скоро се разнесъл слухът за него из цялата страна и мнозина от народа идвали в манастира, като носели своите болни при светеца, и той чрез Христовата благодат изцелявал всички.

След това преподобният се върнал при своето паство и като пребивавал в обичайните пастирски трудове, не преставал да мисли за това, как да остави епископството. При това и блаженият Антиох, пустинножителят, връщайки се от Константинопол у дома си, го посъветвал за същото; Антиох бил изпратен от Източната страна при цар Маврикий да проси защита от враговете за град Синофрин. Антиох бил стар, на сто години, и от шестдесет години не бил пил вино и елей, а от тридесет години не ял хляб и се хранел само с горчиви треви със сол и оцет и пиел вода. Преподобният приел у себе си с чест и радост този блажен отец, който преминавал през Галатия и Анастасиопол, успокоил го и много се утешил от

духовните беседи с него. Блаженият Антиох казал за Теодор на учениците си:

- Досега не съм виждал такъв свят мъж. Господ ми открі неговото житие.

Също и Теодор казвал на своите братя за Антиох:

- По цялата източна пустиня не съм виждал и не съм чувал за такъв Божий раб.

Свети Теодор поискал от преподобни Антиох полезен съвет, като му казал за намерението си да остави епископството; Антиох го похвалил за това намерение и го посъветвал по-скоро да изпълни желанието си.

Когато Антиох си заминал, преподобният Теодор бил опечален от кражби на църковното имущество; освен това той имал и някои тайни врагове в епархията, които били подбуждани от невидимия враг към завист и ненавист; веднъж те, по Божие допущение, му дали отрова и преподобният лежал три дена безгласен и неподвижен като мъртъв, тъй че в града вече се разпространил слухът за смъртта на светеца. След три дни му се явила нашата Владичица Богородица и му известила за причината на болестта и за отровата, която му дали тайно, посочила му ненавистниците и като взела от кърпичката, която носела в ръцете си, три зрънца, му ги дала и казала:

- Изяш това и занапред няма да страдаш от никакви злини.

Като изял трите зърна, преподобният дошъл на себе си, почувствал се здрав и като станал, благодарил на Христа Бога и Неговата Пречиста Майка. Той не изобличил своите злобни врагове и на никого не казал за тях, но се помолил на Бога да не им вменява това в грях. Той винаги се молел на свети великомъченик Георги да го освободи от епископството, както

му обещал във видението, когато преподобният не искал да се върне от Палестина в Галатия.

Не бива да премълчаваме и това, че в Анастасиопол бил установен налог за архиерейската трапеза, изплащан в продължение на годината, от църковните имоти, в размер на триста шестдесет и пет златни монети. От този налог преподобни Теодор употребявал само четиридесет златни монети за трапезата през цялата година, останалите давал на светата Църква, а подаянията, които постъпвали от други източници, той раздавал на бедните. Като се решил накрая окончателно да изостави епископския сан, преподобни Теодор най-напред се обърнал към Бога с усърдна, дълга молитва в продължение на много дни, да не му се смята за грях неговото намерение, и като получил от Бога в откровение разрешение за исканото, той събрал целия клир, всички граждани и им казал:

- Вие знаете, братя, че насила ме откъснахте от манастира и ме заставихте да приема бремето на епископството и аз тогава ви казвах, че съм недостоен да ви управлявам, но вие не ме послушахте и сторихте по вашата воля, и ето вече единадесета година откакто ви огорчавам и съм огорчаван от вас. Умолявам ви, потърсете си пастир, който може да ви угоди; а пък аз сега повече не мога да ви бъда епископ и се завръщам като прост монах у дома в манастира, в който съм обещал до края на живота си да работя на Бога.

След тези думи той взел от своя манастир архидякон Иоан и се отправил към Анкирския митрополит Павел с молба да постави на Анастасиопол друг епископ. Между тях възникнал голям спор: митрополитът за нищо на света не искал да освободи преподобни Теодор, защото - казвал той - не било възможно да се намери друг мъж достоен за този сан. Но Теодор усилено отричал и казвал, че това бреме е извънмерно

и превишава силите му. Трябвало да се съобщи за това в Константинопол на светейшия патриарх Кириак и на благочестивия цар Маврикий. Те по Божие внушение написали на Анкирския митрополит да не притеснява повече Божия угодник, който се стреми към безмълвие, и да го пусне, както той моли.

Така преподобният, като се избавил от тежестта на епископството, се изпълнил с радост, и като се видял свободен от многото задължения, отишъл в манастира си, пребивавал в безмълвие в килията си и водел живот в постнически подвизи. Той често извършвал Богослужения, като принасял Безкръвната Жертва, и се удостоявал по време на литургията с очите си да вижда благодатта на Светия Дух във вид на светла пурпурна порфира, която се спуска отгоре и покрива Светите Дарове: той разказал за това на един от своите съслужители, иеромонах Иулиан, мъж добродетелен, поради неговите настойчиви молби. Когато виждал това, се изпълвал с неописуемо духовно веселие и неговото прекрасно лице се просветлявало от дивна светлина и се променяло така, че служещите с него свещеници и дякони виждали на лицето на преподобния божествено сияние и се изумявали.

Веднъж се случило следното: през месец юли, на 16-о число, в деня на паметта на свети мъченик Антиох, в храма, когато Божият светител служел Литургия и когато дошло време за възношението на Светите Дарове, той по обичая повдигнал дискоса със светия Агнец нагоре и провъзгласил: “Светинята е за светите”. Божественият Агнец сам се повдигнал от дискоса нагоре във въздуха, възнесен от невидима ръка, и после отново се спуснал на мястото Си в дискоса. Като видели това чудо, всички, които тогава извършвали божествената трапеза, се изпълнили с голям страх и удивление, а преподобни Теодор проливал потоци сълзи и радвайки се неизказано, прославял Христа Бога, Който наистина пребивава в Пречистите Свои

Тайни.

Благочестивият цар Маврикий и светейшият патриарх Кириак искали да видят преподобния Теодор, за когото много били слушали, и му написали да отиде при тях в Константинопол, за да се удостоят с неговите молитви и благословение. Преподобният не можел да не ги послуша и се отправил натам, където бил посрещнат с голяма почит от всички. В Константинопол той преживял не много време, но с Божията сила извършил много чудеса: възвърнал зрението на едно сляпо момче, вдигнал от одъра една разслабена жена, освободил мнозина бесновати от дяволското мъчителство, изцелил една кръвоточива с молитва, очистил царския син от проказа, дарил деца на неплодни в съпружеството си чрез своето благословение, извършил много други славни дела и всички утешил с Божията благодат; след това се върнал в манастира си. Но след време бил повикан и втори път в Константинопол по време на царуването на император Фока, по покана на светейшия патриарх Тома, който заел престола след Кириак.

Причината за поканата била такава: В Галатийската страна станало нещо необикновено. В един от нейните градове, по време на всенародния кръстен ход, големите дървени кръстове от само себе си се разклатили силно, като се удряли един в друг и се разбивали. Слухът за това чудо се понесъл навсякъде и дори в Константинопол; тогава светейшият патриарх Тома изпратил при преподобни Теодор, като го молел по-скоро да дойде, и когато светецът пристигнал, светият патриарх го разпитвал за това чудо и какво би могло да означава то. Светецът отвърнал, че наистина такова чудо е имало, но отказал да каже какво предвъзвестява, като казвал, че не знае тази неведома Божия тайна. Тогава светейшият патриарх паднал в нозете му с молба и с това свое смирение убедил преподобния да предскаже бъдещето. Старецът казал, че

люлеенето на кръстовете, удрянето и чупенето им един от друг означава предстоящи големи беди за Божията Църква и за Гръцкото царство от външни и от вътрешни врагове. Отвън предстои страшно нашествие, а отвътре ще последва разделение на вярата сред християните, ще има всеобщо гонение, хората ще си причинят голяма разруха и злини един на друг, много храмове ще се разрушат, ще запустеят и всичко това ще се случи скоро. Като чул това, патриархът се ужасил и замолил преподобният да изпроси от Господа да приеме душата му, преди да настъпи предсказаното разорение, за да не стане свидетел на бедствията, които предстоят за Църквата.

Не след дълго време, когато преподобният Теодор още се намирал в Константинопол, в църквата на свети Стефан, патриархът се разболял и изпратил на преподобния, който по това време се бил затворил и постел, да му съобщи за болестта си, молейки го да му изпроси от Бога скорошна кончина. Но светецът отказвал и не искал; тогава патриархът втори път го помолил усърдно за това, да умре преди нашествието на смута в Църквата. Преподобният изпълнил волята на светителя, помолил се на Бога за неговата кончина и изпратил при него човек с думите:

- Повеляваш ли ми да дойда при тебе, или там ще застанем заедно пред нашия Господ?

Патриархът отвърнал чрез посланика:

- Не прекъсвай, отче, мълчанието си; стига ми и това, което ти каза - там ще се видим пред нашия Господ.

В същия ден, преди вечерния час, патриарх Тома, радостен, се разделил с тялото си и отишъл при Господа. След смъртта на патриарха преподобни Теодор се върнал в манастира си и след няколко години наближила и неговата кончина, преди която той извършил много велики и славни чудеса и много

пророчествал за бъдещи събития. Пред кончината си той на два пъти видял светия великомъченик Георги, който му се явил в сънно видение. Първия път му се явил, като му подавал жезъла и го викал със себе си на далечен път, после му се явил седнал на кон, като водел и друг, и казвал:

- Сядай, Теодоре, на този кон и ме следвай.

По това преподобни Теодор разбрал за скорошното си отшествие от земята, съобщил за него на учениците си с радост и предсказал своята кончина след Възкресение. Така и станало. Когато той умирал, видял светите ангели, които идвали да го вземат и с радостно лице предал душата си в ръцете им.

Неговата кончина станала през третата година от царуването на Ираклий. Житието и чудесата му описал неговият ученик Елевсий, който получил от преподобния в монашество името Георгий. Той разказва за себе си, че родителите му дълго време били в съпружество и нямали деца и просили от преподобни Теодор по неговите молитви и благословение да станат родители на деца; преподобният, като взел техните пояси, благословил ги, и като им ги върнал, предсказал за разрешението на безплодието им; на тях наистина им се родил Елевсий, когото те като отгледали, довели при преподобния и го предали в служба на Бога. Той живял дванадесет години с преподобния и бил очевидец на дивни чудеса, които описал доста пространно, но ние почерпихме от него накратко и изложихме само някои, за наша душевна полза. Да прославим прославяния чрез Своите чудотворци дивен Бог, Отец и Син и Свети Дух, сега и винаги и във вечни времена. Амин.

Тропарь преподобного Феодора

глас 2

Познан быв от пелен освящен/ и явльс благодатей исполнен,/ чудесы мир озарил еси/ и демонов множество отгнал еси,/ священнодетелю Феодоре,// темже о нас молися Господеви.

(Избран от майчина утроба и изпълнен с благодат, си озарил света с чудеса и си прогонил множество демони, свещенодействени Теодоре. Затова моли Бога за нас.)

Кондак преподобного Феодора

глас 3

Яко на огненную колесницу добродетельми, богоносе, возшед,/ востекл еси на Небесная жилища,/ яко Ангел, с человеки пожил еси/ и, яко человек, со Ангелы окрест ликовствуеши. / Сего ради показался еси чудес Божественное приятелище,// Феодоре преподобне.

(Възнесен на добродетелите като на огнена колесница, си достигнал небесните жилища; живял си като ангел с човеците и като човек с ангелите си ликувал. Затова си бил божествен приятел на чудесата, преподобни Теодоре.)

ЧЕТИ-МИНЕИТЕ

buditeli.info © 2017